

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНОСТІ В ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Строганова Г. О.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри сучасних європейських мов
Державного торговельно-економічного університету
м. Київ, Україна*

Інтертекстуальність відіграє значну роль у політичному дискурсі, формуючи комунікативні стратегії, техніки переконання та ідеологічні виміри, які використовують політичні діячі у своїх промовах. Сфера інтертекстуальності є міждисциплінарною, і дослідники різних лінгвістичних напрямів, включаючи аналіз дискурсу, прагматику, соціолінгвістику та перекладознавство, продовжують досліджувати її теоретичні основи та практичні наслідки в різних контекстах.

Поняття інтертекстуальності було популяризовано французьким теоретиком літератури Юлією Крістєвою [3] і далі розвинено такими вченими, як Ролан Барт, Жерар Женетт, Лінда Хатчеон та інші. За останні кілька десятиліть інтертекстуальність привернула увагу вчених із різних галузей [2, с. 7], зокрема інтертекстуальність активно вивчається дослідниками в галузі літератури та культури. Але у лінгвістиці це поняття залишається відносно недослідженим [4, с. 173]. Відсутнє загальноприйняте та загальнозрозуміле визначення терміну інтертекстуальність, незважаючи на його широке використання. Жерар Женетт визначає інтертекстуальність як фактичну присутність одного тексту в іншому [1, с. 2]. Інтертекстуальність постулює, що будь-який текст існує не ізольовано, а в мережі текстів, які сприяють його значенню та інтерпретації. Ця мережа може включати прямі посилання, алюзії, цитати, пародії або навіть тонке відлуння інших текстів. Дослідження інтертекстуальності дозволяє виявити способи, за допомогою яких тексти, чи то письмові, усні чи візуальні, зазнають впливу інших текстів і створюють посилання на інші тексти.

Лінгвістичне дослідження інтертекстуальності в політичному дискурсі відкриває можливість для більш глибокого розуміння того, як створюється, передається та інтерпретується політичне повідомлення, а також які приховані смисли та стратегії використовуються для впливу на аудиторію. У рамках лінгвістичних досліджень інтертекстуальності у політичному дискурсі можна виділити кілька пріоритетних напрямів, кожен з яких відіграє ключову роль у розумінні механізмів формування

та функціонування політичної комунікації, зокрема: дослідження типів інтертекстуальних зв'язків та їх функції у політичному дискурсі; маніпулятивна інтертекстуальність та її риторичні стратегії; інтертекстуальність та жанри політичного дискурсу; дослідження міждискурсивності у політичній риторичі; цифрова інтертекстуальність у політичній комунікації.

Типи інтертекстуальних зв'язків та їх функції у політичному дискурсі. Цей напрямок включає класифікацію та аналіз різних типів інтертекстуальних зв'язків, які використовуються у політичному дискурсі. Особливий інтерес становлять дослідження прямих цитати (посилання до політичних заяв, документів або промов) або алюзій (непрямі посилання на культурні, літературні чи історичні події). Метою цього напряму є аналіз впливу різних видів інтертекстуальності на сприйняття аудиторії, легітимізацію політичних позицій чи створення політичного міфу.

Маніпулятивна інтертекстуальність та її риторичні стратегії. Дослідження маніпулятивних функцій інтертекстуальності включає аналіз використання політиками посилань на відомі тексти, документи або події для маніпуляції сприйняттям аудиторії. Основні напрями в цьому випадку включають: дослідження стратегій використання хибних чи спотворених інтертекстуальних зв'язків для введення аудиторії в оману; аналіз риторичних прийомів, які посилюють емоційний вплив через відомі культурні чи історичні посилання.

Інтертекстуальність та жанри політичного дискурсу. Кожен жанр політичного дискурсу (політичні промови, парламентські дебати, партійні маніфести тощо) має свої особливі інтертекстуальні характеристики. Вивчення цього аспекту включає аналіз специфічних інтертекстуальних стратегій у межах кожного жанру, вивчення відмінностей в інтертекстуальності політичного дискурсу залежно від форми його реалізації (усна мова, письмові тексти, візуальні матеріали).

Міждискурсивність у політичній риторичі. Міждискурсивність – це взаємодія різних дискурсів (наприклад, політичного, медійного, наукового), що часто відбувається через інтертекстуальні механізми. Цей напрям передбачає: дослідження взаємодії політичного та медійного дискурсу, коли медіа посилюють інтертекстуальні посилання у політичному контексті, створюючи ширший суспільний резонанс; дослідження впливу наукових чи експертних дискурсів на політичну риторичу через цитування чи інтерпретацію наукових даних.

Цифрова інтертекстуальність у політичній комунікації. Сучасні політичні дискурси дедалі частіше існують у цифровому середовищі (соціальні мережі, блоги, онлайн-ЗМІ). Це створює нові форми інтертекстуальності, які потребують досліджень, зокрема дослідження того, як меми, хештеги та вірусні відеоролики використовують

інтертекстуальні посилання для поширення політичного змісту. Важливим постає аналіз зміни характеру інтертекстуальності в умовах цифрового середовища, де політичні тексти стають гіпертекстовими та містять посилання на безліч інших джерел.

Отже, кожен із зазначених напрямів дозволяє глибше дослідити роль інтертекстуальності в політичному дискурсі, розкриваючи різноманіття її функцій та впливу на політичну комунікацію та суспільне сприйняття.

Література:

1. Genette G. *Palimpsests: Literature in the Second Degree*. Lincoln : University of Nebraska Press, 1997. 490 p.
2. Hermann K., Hübenal S. *Intertextualität: Perspektiven auf ein interdisziplinäres Arbeitsfeld*. Aachen: Shaker, 2007. 226 p.
3. Kristeva J. *Desire in Language: A Semiotic Approach to Literature and Art*. New York: Columbia University Press, 1980. 408 p.
4. Panagiotidou M. *A Cognitive Approach to Intertextuality: The Case of Semantic Intertextual Frames*. Newcastle Working Papers in Linguistics 17, 2011. P. 173–188.